

Demografická analýza

a vývojové trendy pracovných síl v období 2001-2010 a 2011 – I. polroku 2013 v BSK

(vybrané výsledky)

VERZIA 1.0

ITMS KÓD: 27130130036

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia.“

Obsah

Zoznam tabuliek

Zoznam grafov

- 1 Úvod
- 2 Vymedzenie pojmov, vstupných zdrojov dát a metodiky
- 3 Vývoj demografických štruktúr z hľadiska veku a regiónu (analýza a vývojové trendy)
 - 3.1 Vývoj demografických štruktúr z hľadiska veku v SR
 - 3.1.1 Vývoj zamestnanosti
 - 3.1.1.1 Vývoj zamestnanosti v SR
 - 3.1.1.2 Vývoj zamestnanosti v Bratislavskom kraji
 - 3.2 Vývoj demografických štruktúr z hľadiska predproduktívnej časti obyvateľstva a regiónu
 - 3.2.1 Predproduktívna zložka obyvateľstva v SR
 - 3.2.2 Predproduktívna zložka obyvateľstva v Bratislavskom kraji
 - 3.3 Vývoj demografických štruktúr z hľadiska produktívnej časti obyvateľstva a regiónu
 - 3.3.1 Produktívna zložka obyvateľstva v SR
 - 3.3.2 Produktívna zložka obyvateľstva v Bratislavskom kraji
 - 3.4 Vývoj demografických štruktúr z hľadiska poproduktívnej časti obyvateľstva a regiónu
 - 3.4.1 Poproduktívna zložka obyvateľstva v SR
 - 3.4.2 Poproduktívna zložka obyvateľstva v Bratislavskom kraji
 - 3.4.3 Najstaršie zamestnania z hľadiska veku zamestnancov
 - 4 Zhrnutie parciálnych analytických poznatkov

Literatúra

Prílohy

Zhrnutie

Vo vývoji vekovej štruktúry na regionálnej úrovni v období rokov 2001 až 2013 možno identifikovať niekoľko základných trendov. Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku klesol vo všetkých krajoch Slovenskej republiky, podiel obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal vo všetkých krajoch s výnimkou Bratislavského kraja nárast a takisto vo všetkých krajoch vzrástol podiel obyvateľov v poproduktívnom veku. Bratislavský kraj sa radí medzi tie s najnižším podielom obyvateľov v tomto veku. Naopak poproduktívna zložka obyvateľstva je práve najviac zastúpená v Bratislavskom kraji.

Starnutie populácie na regionálnej úrovni dokumentuje taktiež rast indexu starnutia, ten zaznamenal nárast vo všetkých krajoch. K tomuto faktu prispelo znižovanie podielu obyvateľstva v predproduktívnom veku za súčasného mierneho rastu podielu obyvateľstva v poproduktívnom veku. Stupeň starnutia v jednotlivých krajoch je rôzny. Bratislavský kraj radíme k tým, ktoré vykazovali najvyššiu hodnotu indexu starnutia.

Zmeny vo vekovej štruktúre sa prejavili v ekonomickom zaťažení produktívnej časti obyvateľstva. V dôsledku poklesu predproduktívnej zložky obyvateľstva došlo v sledovanom období k poklesu hodnôt indexu ekonomického zaťaženia produktívnej časti obyvateľstva neproduktívnu takmer vo všetkých krajoch. Výnimkou je Bratislavský kraj, v ktorom index ekonomického zaťaženia zaznamenal nárast. Aj napriek nárastu v ňom index ekonomického zaťaženia dosahuje jednu z najnižších hodnôt.

Z hľadiska štruktúry daných vekových charakteristík môžeme Bratislavský kraj označiť za kraj s menej priaznivým populačným vývojom.

Počet obyvateľov a jeho vekovo – rodová štruktúra je základným determinantom pracovnej sily. Obyvateľstvo v produktívnom veku predstavuje bezprostredný potenciál pre početnosť a štruktúru pracovnej sily, nakoľko pracovná sila je podmnožinou produktívneho obyvateľstva.

Zamestnanosť v Slovenskej republike nevykazuje vysokú variabilitu. Najnižší počet zamestnaných osôb od roku 2001 bol zaznamenaný v roku 2004, a to 1,78 miliónov osôb a najvyšší v predkrízovom roku 2008, keď počet zamestnaných osôb takmer presiahol hranicu 1,9 milióna. Rozdiel medzi najnižšou a najvyššou zaznamenanou hodnotou zamestnanosti je približne 120 000 zamestnaných osôb. V posledných troch rokoch sa však jej vývoj stabilizoval na úrovni 1,85 miliónov zamestnaných osôb, čo však vzhľadom na mierne rastúci trend počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov nie je pozitívnym javom.

Vzhľadom na už uvedenú nízku variabilitu početností zamestnaných osôb v hospodárstve SR, predovšetkým v posledných rokoch, je zrejmé, že dopyt po zamestnancoch v jednotlivých časových obdobiach, ako aj v budúcnosti, tvorí v prvom rade náhradný dopyt, ktorý je determinovaný predovšetkým demografickými udalosťami ako úmrtie, či invalidita a demografickými procesmi ako starnutie (odchod do starobného dôchodku). Z týchto dôvodov je podrobné sledovanie stavu zamestnanosti podľa vekovej štruktúry jedným zo základných aspektov pri identifikácii budúcich potrieb a disparít na trhu práce.

Početnosť zamestnancov ostávajúcich v práci aj v poproduktívnom veku sa nepretržite zvyšuje od roku 2003. Napriek tomu však tvorí takmer zanedbateľnú časť presahujúcu len mierne 1 % všetkých zamestnancov v SR. Aj vďaka tomu priemerný vek zamestnancov v SR, ako aj v jednotlivých krajoch, nepretržite rastie a zamestnanci starnú.

Priemerný vek zamestnancov SR v súčasnosti presahuje 42 rokov a za posledných 13 rokov tak vzrástol o 2,2 roku. Z pohľadu priemerného veku zamestnancov je Bratislavský kraj najmladším krajom. V súčasnosti v ňom priemerný vek zamestnancov predstavuje 40,5 roka.

S rastom priemerného veku zamestnancov súvisí aj predlžujúci sa vek odchodu zamestnancov do starobného dôchodku a tiež celkovo z trhu práce. Predovšetkým pri prognózovaní vývoja na trhu práce tvoria zamestnanci 60 a viac roční veľmi dôležitú skupinu, pretože v blízkej budúcnosti ich bude potrebné s veľkou pravdepodobnosťou nahradiť a predstavujú teda budúci náhradný dopyt zamestnávateľov.

V rámci Slovenskej republiky je zamestnaním s najvyšším podielom zamestnaných osôb vo veku 60 rokov a viac Operátori parných strojov a kotlov. Z ich celkového počtu bolo vo veku 60 rokov a viac 24 % osôb. V Bratislavskom kraji sú to takisto Operátori parných strojov a kotlov. Z ich celkového počtu v tomto kraji ich bolo starších ako 60 rokov viac ako 43 %.